

VETO

De roemruchte AV's van Sociale Raad: u weet wel. Gezelligheid troef. Koffie en gebak (vorige week een rijst-, appel-, kersen-, fruit-, kruisbessen- en abrikozentaart). Ze weten daar wel weg met de RVS-subsidies. Gelukkig voor de kas sturen nog niet alle kringen een vertegenwoordiger naar Sora. Maar omdat Sora maar één keer 25 jaar bestaat, is uw meest boulemische presidiumlid van harte uitgenodigd om de AV wat meer gewicht te geven. Dit en nog veel meer over Sora, op pagina 3.

Een soldaat van het 11de legioen heeft minder knopen aan zijn jas dan een soldaat van het 10de legioen. Ottagi Rngetsu-ni is wel degelijk een non, ondanks alle tegenstrijdige berichten in de pers. Tijds tentoonstellingen kan u tegenwoordig een spaarboekje openen of inschrijven op aandelen. Militairen, 50 plussers, kunstenaars, nonnen en pasters zijn geen studenten. Lachen op pagina's 6 en 7.

Dan organiseren ze hier eens een dansfestivalletje en moet het weer vol buitenlandse kunstenaars zitten. Nu zegt u natuurlijk dat zo iets voor de danskunst geen belang heeft, want dan overstijgt elke cultuurbarrière, dans is universeel, dans is de uitdrukking van de algemene menselijke psyche. Maar het wordt toch wel grof dat die dansers van tegenwoordig ook hun keel openzetten. En natuurlijk in het Japans of het Spaans. Wij verstaan dat niet, meneer Bruno. Wij eisen een beetje respect voor onze Vlaamse cultuur. Op pagina's 4 en 5, bijvoorbeeld.

Gezocht: Geert. Wij hebben Anja al. Zomaar gevonden in ons vergaderlokaal. Voorlopig hebben we Anja van Geert opgehangen in de rechterbenedenhoek van ons afwisselend. Maar lang gaat dat niet duren. Wij hebben wel betere dingen te doen. Iemand ZOEKEN om een rijtje mee te maken, bijvoorbeeld. Kostendelend uiteraard. Op p. 7.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 16, 1989-1990, NUMMER 4, MAANDAG 16 OKTOBER 1989

WAARACHTIGHEID - Afgelopen donderdag gaf professor Herman De Dijn in een tjokvolle Grote Aula de eerste Universitaire Konferentie van dit academiejaar. Door de keuze te laten vallen op een filosoof die van de 'common sense' vertrekt, wordt de drempel voor niet-filosofen gevoelig verlaagd. De Dijn had het over 'het eigene en het vreemde, het begrijpen van de ander'. Hij argumenteerde dat noch het objectivisme (de andere is een 'ander ik') noch het relativisme (onmogelijk contact met de andere) een basis voor een waarachtige verhouding tot de andere kunnen zijn. Het verstaan van de andere gebeurt binnen een bepaalde cultuur, in een conversatie waarbij we elkaar evalueren. Volgende week spreekt De Dijn over 'rouw en tolerantie'. Een aktueel thema in een tijd waarin het racisme opnieuw de kop opsteekt. Hiernaast en op pagina 2.

(Foto Geert Borgers)

De Dijn over zichzelf

"De filosoof is een mislukte literator"

Enkele jaren terug interviewde Veto Prof. Burms, een jonge filosoof die een nieuwe denkstijl aan het HIW (Hoger Instituut voor Wijsbegeerte van de KUL) introduceerde. Wie het wereldje van de Leuense filosofen wat beter kent, weet dat deze nieuwe denkstijl ook actief beoefend wordt door Burms' vriend en kollega, prof. Herman De Dijn. In die mate zelfs dat ze vrijwel alles samen publiceren. Ook dat is een buitenbeentje in de filosofie. De Universitaire Konferenties (zie kadertje) die De Dijn geeft, leken ons een goede aanleiding om ook met hem te gaan praten.

Dat we een filosoof ontmoeten, is van in het begin duidelijk. Een kleine vraag is voldoende voor een lange uitweiding, waarbij het systematische eerder plaatsmaakt voor het experimentele. Nadenken over een bepaald geval en vandaaruit iets meer algemeen zeggen. Soms denkt De Dijn zo diep na, dat hij vraagt om eventjes de rekorder af te zetten. En toch blijft het betoog steeds helder, door de vele concrete voorbeelden. Een stijl die we niet direkt gewoon zijn van de grote systeembouwers die na de eerste paar zinnen al onbegrijpelijk worden.

Veto: U behoort tot de analytische filosofen. Wil dat zeggen dat je aanhangert bent van een bepaald filosofisch systeem, zoals de Aristoteliënen, de Platonisten, de Thomisten, de Hegelianen...?

De Dijn: «Ik ben van oorsprong helemaal geen analytisch filosoof. Maar in Cambridge kwam ik in aanraking met een soort filosofie, waar ik tijdens mijn studies in Leuven haast niets van gehoord had. Wat me daarin vooral trof, was dat men van vooraf aan opnieuw kon beginnen. Men stelde problemen alsof die nog nooit gesteld waren. Alsof men de eerste keer, als doodgewoon mens, moest nadenken over die problemen. Dat was iets heel anders dan in onze opleiding. Toen moesten we meer historisch te werk gaan. We moesten onderzoeken wat andere filosofen over bepaalde problemen gezegd hebben, hen proberen te verstaan in eerste instantie, en dan nagaan of ze consistent waren. Het voordeel van de andere aanpak is dat men denkt dat men zelf ook persoonlijk en ernstig moet nadenken.»

Eksistentieel

«Maar de analytische filosofie heeft zeer veel aspecten en niet alles boeide me evenveel. Men heeft ook een zeer technische strekking: de taalanalyse, de logica en de filosofie van de wiskunde. Ik vond dat wel interessant, maar het sprak me niet zo aan. Het was eerder de diskussietrants: persoonlijk proberen nadenken en redeneren over van alles en nog wat. Het is eigenlijk de stijl van de analytische filosofen die me intrigeerde, eerder dan wat men in die filosofie allemaal deed.»

«Ik zocht in die filosofie dan ook naar die thema's die verband hielden met mijn oude interesse, de meer eksistentieële problemen. Die eksistentieële thema's werden in de analytische wereld op een verfrissende manier benaderd, door een aantal auteurs die in de analytische filosofie toch eerder perifer zijn. Dit jaar gebruik ik in een seminarie bijvoorbeeld een boek van Harry Frankfurt, 'The

importance of what we care about'. Het gaat over morele kwesties. Dat komt ook in de kontinentale filosofie aan bod, maar dan op een kritisch-historische manier, terwijl de analytici eerder vertrekken van de common sense. Een ander voorbeeld is Thomas Nagel, die een boek schreef over 'Mortai questions'. Het gaat over vragen rond de dood en absurditeit. Opnieuw eksistentieële thema's, maar op een zeer persoonlijke en toegankelijke wijze benaderd.»

«Er is dus geen tegenstelling tussen de historische kritische benadering en de analytische stijl. Integendeel, ik schakel die historische benadering in die 'common sense' benadering in. Ik zoek thema's bij de 'grote auteurs' die vanuit die benadering begrijpbaar zijn.»

Tragiek

Veto: Nochtans geeft U vakken die niet zo direkt de 'common sense' van de mens aanspreken. Welke gewone mens is er bijvoorbeeld geïnteresseerd in het vak kenneer, in de 'waarheid'?

De Dijn: «Die kwesties houden wel degelijk verband met de eksistentieële problematiek. Waarom zijn we bijvoorbeeld

vervolg op p.2 ▶

Familie Tel ondergedoken

Justitie of moderne barbaarsheid?

En berichtje van geen vijf centimeter in De Morgen van dinsdag 10 oktober, onder de titel 'Zelfverbranding. Koerden plegen zelfmoord': «Twee Koerdische vluchtelingen (sic) hebben zichzelf zondag op het Londense vliegveld Heathrow in brand gestoken, toen ze hoorden dat ze zouden worden teruggestuurd naar Turkije. Eén van de twee overleed later in het ziekenhuis. De Koerden zaten al een paar maanden in een afgesloten opvangcentrum waar ze te horen kregen dat hun asielaanvraag werd afgewezen.» Zo'n wanhoopsdaad toont veel: de uiterst strikte politiek van West-Europa tegenover de vluchtelingen, de menselijke drama's die dit meebrengt, de steeds chaotischere toestand in de Derde Wereld, in dit geval in Koerdistan. Op dit moment speelt dit 'Koerdische probleem' zich ook in Leuven af. Minister van Justitie Wathelet blijft immers bij zijn besluit om de Koerdische familie Tel, die reeds zes jaar in 'Fabota' wonen, het land uit te wijzen.

Wat vandaag met de familie Tel gebeurt, is tot nu toe het eindpunt van een vluchtelingenverhaal dat reeds een tiental jaar bezig is. In de jaren zeventig besloot de vader van Serhan Tel met zijn hele familie uit Turkije te vluchten. In Turkije is er, evenals in de buurlanden, reeds tientallen jaren een genocide tegen de Koerden bezig. De Koerden hebben als volk immers nooit onafhankelijkheid of zelfstandigheid gekend. Bovendien is Koerdistan, de streek in West-Azië waar de Koerden wonen, verdeeld over een zestal landen: USSR, Turkije, Syrië, Iran, Irak en Afganistan. Dat heeft dikwijls tot bloedige opstanden en repressie geleid. In het begin van de jaren '70 heeft ex-shah Reza Palevhi van Iran samen met buurland Irak, een gezamen-

lijke oorlog tegen de Koerdische guerrillero's gevoerd.

Halabja

Tel vluchtte dus met zijn hele familie. Zij belandden in Nederland, waar ze erkend werden als politieke vluchtelingen. Alleen zoon Serhan ging niet onmiddellijk mee. Turbo, zijn aanstaande vrouw had immers nog niet de vereiste leeftijd bereikt om het land te mogen verlaten. Hij heeft dus een aantal jaren moeten wachten. Daarna zijn Serhan en Turbo op hun beurt, samen met hun kinderen, gevlucht naar West-Europa. Wat voor vader Tel opging, goldte echter niet meer voor Serhan en Turbo: zij werden in Nederland niet erkend als politieke vluchtelingen.

Na enige omzwervingen kwamen de Tels dan in België terecht. Hoewel de kans op erkenning in België uiterst klein is - je wordt haast nooit erkend als je al in een ander land bent afgewezen - heeft men toch de erkenningsprocedure gestart. Men wist dat het niet gemakkelijk zou zijn. Intussen zijn in België immers de beruchte 'wetten van Gol' tegen de politieke vluchtelingen van kracht geworden. Gol heeft zich ooit laten ontvallen "dat alleen mensen die van achter het IJzeren Gordijn komen, echte politieke vluchtelingen zijn. Al de rest hoort onder de categorie van de economische vluchtelingen".

De man zijn beleidsdaden waren er dan ook naar. Waar voorheen de vluchtelingen werden erkend door het Hoog Commissariaat van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen, een vrij onafhankelijke en objectieve organisatie, wordt dat volgens de wet van '87 uitgevoerd door het nieuwe Commissariaat-Generaal voor Vluchtelingen en Daklozen. Deze dienst ressorteert onder het ministerie van Justitie en is derhalve haast volledig gepolitiseerd.

De toestand in Koerdistan heeft inmiddels herhaaldelijk de pers gehaald. Iedereen weet wat er ginds aan de hand is: de Koerden worden stelselmatig uitgemoord. Het meest recente en tegelijk één van de meest brutale voorbeelden vond plaats in het voorjaar van

vervolg op p.3 ▶

KLAPSTUK

De Dijn

◀ vervolg van p.1
beeld zo geïnteresseerd in de 'waarheid'? De meeste filosofen zullen daarop antwoorden: 'We zijn geïnteresseerd in de waarheid om de waarheid'. Dikwijls verstaat men onder die waarheid theoretische en objectieve kennis. Volgens sommigen is dat van belang voor ons leven zelf. Een theoretisch juist beeld van de werkelijkheid zou dan een soort rechtvaardiging bieden voor wat ze doen, voor hun leven. Zonder dergelijk weten, zou ons leven geen echt menselijk leven zijn.'

'Ik denk dat de structuur van het leven zo is dat een theoretische rechtvaardiging ervan niet mogelijk is: niet door de wetenschap en ook niet door de filosofie. Wat men wel moet nastreven is een soort waaraachtigheid. Het onderscheid tussen waarheid en waaraachtigheid kan men best duidelijk maken door een voorbeeld. In het boek 'How can I know?' spreekt de bekende Engelse schrijver (en anglikaan) A.N. Wilson over zijn geloof. Wilson zegt dat hij zijn geloof zelfs niet zou opgeven indien een filosoof - iemand die theoretisch nadenkt - hem zou bewijzen dat God onmogelijk kan bestaan, 'omdat er een diepere waarheid is'. Die waarheid is geen theoretische of wetenschappelijke waarheid, maar een 'waarheid' die eerder blijkt uit een waaraachtig leven, of uit het getuigenis dat anderen met hun leven geven.'

'Wat van belang is in ons leven is niet het bezit van een of andere theoretische kennis en rechtvaardiging, maar of we een waaraachtig of goed leven leiden.'

Veto: Maar de mensen hechten toch veel belang aan de waarheid?

De Dijn: 'De mensen hechten veel belang aan de waarheid omdat er veel op het spel staat. Men wil een oplossing op de vraag: wat moet ik doen, wat is waaraachtig leven? Men kan altijd twijfelen aan zichzelf. Men beeldt zich dan een model van zekerheid in dat een oplossing op die moeilijke vragen pretendeert te geven. Dat model is tegenwoordig verbonden met het model van de zekerheid van het theoretische weten. Maar eigenlijk is dergelijke zekerheid niet mogelijk, hozeer men er ook naar verlangt. Goed handelen is immers niet handelen volgens een vooropgestelde regel. Dat is handelen zoals een machine.'

'Wat is kinderen goed opvoeden? Laat ons eerst het onderscheid maken tussen goed in de technische en in de morele betekenis. In de technische betekenis heeft de vraag naar het goede een eenduidig antwoord. 's Morgens is het goed om de trein te nemen wanneer je snel in Brussel wil zijn. De morele betekenis van goed is niet strikt objectief te bepalen. Er is geen objectief antwoord op de vraag: hoe moet ik mijn kinderen opvoeden? Vandaar het verlangen naar zekerheid. Vandaar ook de interesse in al die boekjes die pretenderen een oplossing in petto te hebben.'

'Ook al is die zekerheid nooit absoluut te bereiken, toch blijven we er naar verlangen. Juist omdat die vragen zeer belangrijk zijn. Het is zeer belangrijk te weten of ik mijn kinderen goed opvoed. Het is normaal dat men verlangt naar zekerheid, terwijl een technisch zekere oplossing nochtans onmogelijk is. Dat is de paradox van het menselijk leven.'

'Is er wel een oplossing voor deze paradox? Hoe kan men weten dat men zijn kinderen goed opvoedt? Dat kan men niet weten. Een oplossing vereist

"Konflikten zijn een elementair onderdeel van ons leven." (Foto Geert Bergers)

alleszins een soort-vanzelfsprekendheid, een soort spontaneïteit. Zo kan er in een bepaalde cultuur een vanzelfsprekendheid zijn om bepaalde waarden door te geven aan zijn kinderen: dit wil zeggen dat men niet voortdurend met zichzelf overhoop ligt over deze vragen. Via die culturele patronen wordt de zoektocht naar een absolute zekerheid in toom gehouden, evenals de onzekerheid. Dit is de oplossing, maar dan een oplossing in niet-objectieve zin.'

Veto: Wat gebeurt als die culturele patronen niet duidelijk meer zijn, als er geen consensus meer is over die patronen? Op dat moment kan men toch nog altijd zeggen: dit is een goed mens.

De Dijn: 'Ook als die patronen wel aanwezig zijn, bestaan er conflicten. Wat ik goed vind voor mijn kinderen, vinden zij zelf misschien niet goed. Laten we eerst dat geval bekijken om nadien iets te zeggen over de situatie waar de cultuur zelf op stellen staat. Ook in beperkte krissen, zoals het conflict tussen ouders en kinderen, kan men goed of slecht reageren. Nochtans is er ook dan geen objectief criterium: er is geen precieze regel om ons te vertellen wanneer toegeeflijk of wanneer vasthoudend te zijn, of wanneer zelf 'van gedachten te veranderen'. Terecht of juist reageren betekent ook dan weer een soort zelfvergetelheid: kunnen aanvaarden dat niet alles perfect is, niet totaal wanhopig worden, de andere taken die men heeft verzerzeten. Dezelfde structuur geldt bij algemene krissen. Een goed mens moet zich kunnen neerleggen bij die situatie, dit wil zeggen die situatie kunnen verdragen. Heidegger noemt dit 'kunnen wachten'. En tegelijk die dingen die men kan doen en denkt te moeten doen, toch doen, ondanks alle druk van de maatschappij.'

Veto: Maar in intermenselijke relaties stelt dat enige problemen. Ik vind bijvoorbeeld iets anders goed dan te-

mand anders. Op dat moment ontstaat er toch een onoplosbaar konflikt?

De Dijn: 'Natuurlijk. Konflikten zijn een elementair onderdeel van ons leven. Onze vanzelfsprekendheid, de basis van onze juiste reactie tegenover anderen, wordt eigenlijk voortdurend aangevallen. Men wordt dan verplicht na te denken over wat men moet doen. De oplossing ligt wederom niet in het zoeken naar zekerheid. Het gaat er om niet krampachtig te reageren en toch te doen wat men erlijk denkt te moeten doen.'

Veto: Is het in sommige gevallen niet beter om hevig, krampachtig te reageren. Wat doet 'nen wanneer Hitler de joden laat uitmoorden?

De Dijn: 'Met krampachtig bedoel ik niet dat men niet moet vasthouden aan zijn principes, integendeel. Met krampachtig bedoel ik fanatiek, in de zin dat men denkt een objectieve oplossing te hebben. Men moet wederom aanvaarden dat er zo geen objectieve oplossing is. De oplossing is aanvaarden dat er geen oplossing is en toch voortdoen, eerlijk op zijn standpunt blijven staan.'

'Ondanks alle goede wil van de wereld, ontstaan er conflicten die niet opgelost worden. Dat is de tragiek van het leven: als ik mijn best heb gedaan voor mijn kinderen en ze willen niet van mij weten. Het is tragisch omdat dergelijke conflicten niet noodzakelijk iemand fout zijn. Bijvoorbeeld het konflikt tussen migrantenkinderen en hun ouders over de relatie tussen jongens en meisjes is niet de fout van iemand. Beiden hebben eigen waarden die in hun eigen levensfeer functioneren. En toch ontstaat er een konflikt. Dat is tragiek. Op dat moment worden mensen op hun waaraachtigheid getest.'

Veto: Op het nivo van intermenselijke relaties zegt U dat er discussie is over wat een juiste houding inhoudt. Deze discussie heeft geen oplossing omdat er geen objectief criterium is om te bepalen wat een juiste houding is. Maar waar het gaat om konfliktituaties baseert U zich wel op objectieve feiten: een juiste houding impliceert dat men het feit aanvaardt dat er geen oplossing is.

De Dijn: 'Dat er geen objectieve oplossing is voor konflikten, is een feit. Maar dit feit zegt niets over de norm in deze konfliktituaties. Men kan juist niet objectief bepalen wat het betekent met dergelijke konflikten te leren leven, evenmin als men kan bepalen wat goed opvoeden is. Wat dat betekent moet men voor elk concreet geval nagaan. Er is geenszins een algemene regel, anders zou er geen probleem meer zijn. Dat is een

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

objectief feit, maar het helpt ons niet verder: het helpt bijvoorbeeld niet om de tragiek van het leven te aanvaarden. Het ligt niet in mijn macht om te aanvaarden, anders zou dat een puur technische kwestie zijn. En op het moment dat ik begin te twijfelen of ik wel aanvaard, of al te zeer verlang naar aanvaarding, aanvaard ik eigenlijk al niet meer. Alleen iemand anders kan zeggen: die man slaagt erin goed te leven. Echte aanvaarding veronderstelt een soort zelfvergetelheid: zich niet erom bekommeren te aanvaarden.'

Veto: U maakt een onderscheid tussen de positieve, technische wetenschappen, die objectieve kennis nastreven, en een ander soort weten. Nochtans begint men in de positieve wetenschappen ook meer en meer te beweren dat er geen objectieve kennis mogelijk is. Is er dan nog een verschil met dat ander soort weten?

De Dijn: 'Jazeker. Het is eerst en vooral absurd om te beweren dat er geen beheersing en objectiviteit is in het technisch kennen en kunnen. We kunnen een sonde naar Neptunus sturen die maar één seconde te laat komt. Als dat niet precies is! Wie dat technisch kennen en kunnen verward met het soort weten dat in intersubjektieve problemen naar voren komt, is fout.'

'Wel is die technische beheersing niet op alle gevallen toepasbaar. Dat weten is dus beperkt en het is bovendien slechts mogelijk omdat er iets is dat zelf niet beheersbaar is, namelijk het menselijk leven in het algemeen.'

Veto: Voor de techniek gaat dit misverstaan op, maar niet voor de zuivere wetenschappen. Men kan bijvoorbeeld niet eksakt meten waar een elektron zich bevindt.

De Dijn: 'Wie het objectieve element in de zuivere wetenschappen ontken, negeert bijvoorbeeld het onderscheid tussen religie en wetenschap. Het zouden allemaal ideeënkonstrukties zijn om zich in de wereld thuis te voelen. Ik geloof daar niets van. Het is wel zo dat geen enkele betekenisconstructie vrij is van de mogelijkheid fundamentele verschuivingen in die betekenisdomeinen. Men heeft bijvoorbeeld breuken in de wetenschapelijke ontwikkeling. Dat is een algemene wet van de betekenis. En die wet werd lang voor Kuhn door Michael Polanyi geformuleerd. Hij stelt ook dat de technische know how berust op een ander soort know how. Dat men de weg van de sonde zo juist kon beheersen, berust uiteindelijk op vaardigheden van de technici zelf die niet 'puur technisch' kunnen zijn.'

'Hoewel deze algemene wet juist is, vind ik het niet interessant wanneer hij gebruikt wordt om alle verschillen tussen betekenisconstructies te bestrijden. Een serieuze betekenisleer moet aantoenen hoe verschillende vormen van kennis kunnen bestaan, ook al zijn alle betekenisconstructies onderhevig aan dezelfde algemene wet van de betekenis. Dit onderscheid tussen wetenschappelijke en andere soorten kennis kan men bijvoorbeeld vatten vanuit een antropologische definitie van kennis. Wetenschap wordt gedreven door een grenzeloze nieuwsgierigheid. Vanuit wetenschappelijk oogpunt is het fout om zijn zoektocht naar kennis stop te zetten omwille van menselijke taboes. Het onderzoek naar het genenpaspoort stopzetten omwille van die taboes strookt niet met de wetenschappelijke gedrevenheid. In de intermenselijke sfeer is zo een houding onmogelijk. Stel dat men konst alle betekenislessen wil op het spel zetten, dat er tussen man en vrouw een totale openheid moet zijn. Dat gaat

gewoon niet. Iemand die voortdurend zijn relaties met andere mensen in vraag stelt en aan onderzoek onderwerpt, kan geen gewoon leven lijden.'

Veto: Is de filosofie dan het typevoorbeeld van de niet-mens. Hij stelt toch voortdurend alles in vraag, wat men niet kan in vraag stellen?

De Dijn: 'Filosofie staat ergens tussen wetenschap en literatuur. Dat is een goede definitie. Filosofen hebben een soort grenzeloze nieuwsgierigheid. Toch is de filosofie geen gewone wetenschapper. Hij heeft ook iets van een literator. Een schrijver geeft een soort commentaar op het menselijk bestaan. Hij schept een fictieve wereld om de reële menselijke wereld op een nieuwe manier, in verwondering, te laten zien. Niemand weet eigenlijk wat het doel is van die commentaar: die is niet strikt nodig. Welnu, de filosofie - in mijn definitie - wil ook iets laten zien, in verwondering, over hetzelfde menselijk bestaan. Maar daartoe creëert hij geen fictie. Hij maakt gebruik van een kwasi-wetenschappelijke begripsvorming, analyse, argumentatie. Hij is als het ware een mislukte literator, die toch een eigen weg gevonden heeft om wat hem in het menselijke tref te laten zien: een nieuw soort commentaar, de filosofie.'

Bar Capéau
Johan Reyniers

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 16
nr. 4
16 oktober 1989

Ver. uitg. Walter Pauli,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Johan Reyniers
Redaktiesekretaris: Walter Pauli
Redactie:
Erik Paredis, Jan Van der Linden
Doka:
Geert Bergers,
Hendrik Delagrange,
Marie-Christine Rondou
Layout- en vormgeving:
Monique Claes, Lut De Boel,
Koen Hendricks, Luc Janssens,
Walter Pauli, Erik Paredis,
Johan Reyniers, Ronny Tienen,
Ria Vandermaesen, Claudia (21)
Van de Velde, Jan Van der Linden,
Tine Van Heesvelde, Stef Wauters
Medewerkers:
Peter Vandenbempt, Bar Capéau,
Monique Claes, Filip De
Keukeleere, Luc Janssens, Patrick
Jordens, Isabelle Rossaert, Ronny
Tienen, Bart Van Herck, Claudia
Van de Velde, Tineke Van
Heesvelde, Luc Windmolders
Eindredactie:
Walter Pauli

Zetwerk
Alfasat Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij
Rotatyp Brussel (8000 eksemplaren)
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250,-; niet-studenten:
300,-; steun vanaf 600,-; over te
schrijven op rek. nr.
001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Een job. binnen handbereik!

bel ons nog vandaag:

OFUP jobs voor studenten:
02/242.54.28
ma.-vrij. 13 u. 30 - 19 u. 30

Lambermontlaan 474 1030 Brussel

advertentie

De familie Tel

4 vervolg van p.1

1988. Iraanse troepen voerden toen een gasaanval uit op de stad Halabja. Hierbij kwamen vijfduizend Koerden om het leven, en naar schatting waren er nog eens zo'n zeventienduizend gewonden. In 1989 zijn er in Turkije reeds meer dan tienduizend Koerden gearresteerd.

Grootvader

De aanvraag van de familie Tel werd onvankelijk verklaard. Zo'n procedures nemen echter jaren in beslag. De diensten die zich met immigratie bezighouden zijn namelijk schromelijk onderbezet. De familie Tel vond onderdak in Leuven, in de sociale woonwijk Fabota. Op Fabota, een oude fabriek, wonen meer dan tien nationaliteiten samen. In dit internationaal gezelschap voelen de Tel's zich thuis. Ze integreren zich in de buurt. Er werden nog twee kinderen in België geboren.

Hun aanvraag werd echter geweigerd, en in beroep zelfs onontvankelijk verklaard. Serhan werd gearresteerd en 28 dagen lang in hechtenis gehouden. Intussen kwam een massale protestactie op gang: het Aktiekomitee Serhan Tel verzamelde meer dan tweeduizend handtekeningen, er werd druk uitgeoefend op de politici. Burgemeester Vansina (CVP) werd door deze actie met het probleem gekonfronteerd. Hij nam contact op met de Tel's en toonde zich de zaak vrij genegen. Zo weigerde hij het uitwijzingsbevel van het ministerie van Justitie uit te voeren.

Vorige week stuurde minister van Justitie Wathélet echter een brief naar alle politici (ondermeer Magda Aelvoet en Frank Vandembroucke) die zich voor de zaak van Tel hadden ingespannen. Hij verduidelijkt dat hij op zijn standpunt blijft, en dat hij ook geen afwijking duldt om "humanitaire redenen". De advocaat van Tel had deze procedure als laatste mogelijkheid ingeroepen. De vreemdelingenpolitie wordt door deze brief als het ware verplicht in te grijpen en de Tels het land uit te zetten. Serhan en Turko hebben hun arrestatie echter niet afgewacht, en zijn inmiddels ondergedoken.

Deze toestand is eigenlijk onaanvaardbaar. Twee kinderen zijn in België geboren, de jongste is amper twee maanden oud. Hen terugsturen druist in tegen alle vormen van internationaal recht: zij moeten naar een land dat zij niet kennen, waar zij nooit geweest zijn, waar zij niet willen wonen... Men zou een juridische omweg kunnen toepassen door de kinderen aan het hoederschap van de grootvader, die dus in Nederland als vluchteling erkend is, toe te vertrouwen. Zo zijn tenminste de kinderen in veiligheid. Dat impliceert echter dat de familie uit elkaar gerukt wordt: een toestand die door ongeveer iedereen als 'inhumaan' bestempeld wordt. Is dit een voorbeeld van de nieuwe "politiek met een menselijke gelaat"?

Melchior

De reden voor Wathélet's beslissing is volledig politiek. Hij zal ook wel begrijpen dat het tenminste humanitair verantwoord is de familie Tel hier te laten wonen. Als hij echter toestemt, heeft dat twee nadelen. Ten eerste: het jarenlange drukingswerk van een Leuvense aktiegroep haalt het van de officiële administratie. Het zou een belangrijke steun betekenen voor de vele aktiekomitees van de andere politieke vluchtelingen. Ten tweede: de motivatie "uit humanitaire overwegingen" zou een belangrijk precedent zijn. Het zou in feite een wezenlijke afbreuk zijn van de Wet Gol. Humanitaire overwegingen spelen daar immers helemaal niet mee. Het aktiekomitee plant wel stappen naar het Gerechtshof van Straatsburg: de Wet Gol is immers strijdig met zowat alle internationale konventies. Zo'n zaken kunnen echter gemakkelijk één, twee jaar aanslepen. In tussentijd heeft men Tel dan al lang terug naar Turkije gestuurd.

Wathélet heeft duidelijk niet de politieke moed om die wet zelf aan te pakken. Het zal waarschijnlijk aan Franstalige kant - waar de PS ook zeer argwanend staat tegenover iedere 'gunst-

maatregel' voor buitenlanders - elektroaal niet zonder risico's zijn. Melchior Wathélet bestendigt dus alleen maar de politiek van zijn voorganger Jean Gol: migranten en vluchtelingen kunnen geen aanspraak maken op al hun rechten. 'Le retour du coeur', waar de PS zo voor stond, geldt tijdens deze legislatuur nog steeds alleen voor een beperkte groep. Vluchtelingen als de familie Tel, die tot de zwaksten uit deze samenleving behoren, moeten op dit moment in België hun toevlucht zoeken tot klandestien onderduiken. Dat is doorgaans géén kenmerk van democratische regimes.

Walter Pauli

Door dit uitgelezen clubje worden veertiendaags de RVS-gelden opgesoupeerd. Ook uw kring was van de partij!
(Foto Hendrik Delagrangé)

Sociale Raad viert

25 jaar democratiseringswerkers

Sociale Raad viert zijn vijfentwintigjarig bestaan. Ondanks die respectabele leeftijd probeert de raad even dynamisch en geïnspireerd te blijven werken als de voorgaande jaren. Sora ijvert nog altijd voor gelijke kansen op onderwijs voor iedereen, ongeacht achtergrond of herkomst. Alhoewel slogans en stijl niet meer die van toen zijn, is er nooit geraakt aan de grondidee, democratisering van het onderwijs. Ook de krachtlijnen van de nieuwe jaarwerking worden door datzelfde ideaal gestut.

De eerste Algemene Vergaderingen (AV) zijn allesszins onder een gunstig gesterne van start gegaan: veel kringafgevaardigden present en genoeg entoesiasme om zich door de eerste vergaderingen te slaan. Die worden immers elk jaar besteed aan het kiezen van een vijftiental studenten die als afgevaardigden voor Sora in het medebeheer zullen zeten. De verkozen mensen zullen de studentenbelangen verdedigen in de Raad voor Studentenvoorzieningen en in de Raden van Bestuur van Alma, Acco en Alfaset. Deze mensen vervullen een op het eerste gezicht ondankebare job. Ondankbaar omdat er op korte termijn niet vaak zichtbare resultaten zijn. Een goed meetinstrument om de verwezenlijkingen in het medebeheer naar waarde te schatten, is een vergelijking met de toestand van de sociale sectoren aan de andere Vlaamse universiteiten.

Pompwater

Aan het LUC of aan de RUG bestaat ook een sociale sektor met bijvoorbeeld studentenrestaurants, een medische dienst of een jobdienst. Nergens echter vindt men een dergelijk uitgebreid net van sociale voorzieningen als in Leuven. Zonder de verdiensten van het personeel uit de sociale voorzieningen over het hoofd te zien, kunnen we zeggen dat heel wat verwezenlijkingen voor een aantal

Canon

Kodak

HET MEEST KOMPLETE KOPIECENTER

ANTWERPEN - BRUGGE
BRUSSEL - GENT - KORTRIJK
LEUVEN - MECHELEN
OOSTENDE - ROESELARE
WILLEBROEK

- Kleine & grote oplagen
- Meer kwaliteit voor dezelfde prijs
- Inbinden, plastificeren, folders

OPEN:
van maandag - vrijdag
van 9.00 - 20.00 uur
zaterdag van
10.00 - 19.00 uur

LEUVEN
VISMARCT 10
016/22.04.40
TIENSESTRAAT 76
016/29.02.29

REDAKTIONNEEL

Vluchten

Wij 'Vlamingen' geven onszelf steevast een reeks epiteta mee om ons uitzonderlijk *quality label* aan te duiden: wij zijn fier, maar ook gehoorzaam. Wij werken hard en sparen veel, maar houden ook van feesten, kermissen en carnaval. In het bijzonder vereren wij Maria. Kortom, het is goed leven in dit land van belforten en katedraalen.

Sinds kort wordt 'gastvrijheid' vergeeten in deze opsomming. Vlaanderen, schijnt het, is té gastvrij geweest. De gefederaliseerde Vlaming denkt nu eerder in de trant van "Wij zijn wel gastvrij, maar niet gek." Er zouden hier immers teveel buitenlanders zijn. Hoewel sinds '74 een wettelijke stop voor deze migranten geldt, beschouwt centrum-rechts hun aantal als 'teveel', of op z'n best als 'absoluut voldoende'. De migranten-nota van schaduw-Verhofstadt pleit onomwonden voor een selectieve terugkeer.

De geveerde migranten - over Japanse of Amerikaanse managers zwijgt men - bestaan uit twee groepen: de 'klassieke' gastarbeiders en de politieke vluchtelingen. Vooral die laatste groep heeft het bijzonder oncomfortabel. Het zijn immers vluchtelingen. Vluchtelingen, laat dat duidelijk zijn, verhuizen geen duizenden kilometers voor hun plezier. Zij vluchten omdat in eigen land het leven niet menswaardig is. Of die vluchtelingen 'ekonomisch' dan wel 'politiek' zijn (wie gaat dat subtiel verschil bepalen?), doet weinig ter zake: vluchten is een recht.

Het is dus schrijnend dat België, en ook de rest van West-Europa, de grenzen verder sluiten voor deze sukkelaars. Eerst beweerde alleen ekstrem-rechts in alle toonaarden dat vluchtelingen (gemeenzaam 'profiteurs' genoemd) de kulturele eigenheid van dit Avondland ontredde, de werkloosheid doen stijgen, teveel kinderen *kwaken* en met een onwaarschijnlijke wetmatigheid in de kriminaliteit belanden. Vandaag zeggen respectabele politici hetzelfde, vooral met het oog op onmiddellijke elektorale winst. Het stort hen blijkbaar niet dat zoets indruist tegen internationale wetten, verdragen en konventies.

Intussen verbetert de situatie van de Ghanезen, Koerden, Vietnamezen, Gambianen, Pakistani, Sri-Lankezen, Afghanen en Chileenen geen zier. Integendeel. De wetgeving wordt strenger, de OCMW's minder beschietelijk, de uitwijzingen systematischer. Men houdt hierbij helemaal geen rekening met de talloze 'kleine' persoonlijke drama's die zo'n repressie meebrengt: mensen zoals de Koerdische familie Tel die *manu militari* wordt teruggestuurd naar Turkije. Wie de Panorama-uitzending over de Turkse uitroeiing van de Koerden heeft gezien, begrijpt het wrede en onmenselijke van die administratieve maatregel. Het is eksakt dezelfde mentaliteit als in de jaren '30, toen België zijn grenzen sloot en verschillende Joden terug naar Duitsland stuurde.

Zo'n 'oplossingen', die slechts een symptoom bestrijden (de vluchtelingen), maar zich niet buigen over de oorzaken (voornamelijk de falende noord-zuidverhouding), zijn waardeloos en moreel onaanvaardbaar. Ze kontrasteren ook pijnlijk met de nieuwe, selectieve gulheid van West-Duitsland dat de tienduizenden Oostduitsers zomaar binnenhaalt: een empirisch bewijs dat in West-Europa subtiel vormen van Koude Oorlog prioriteit hebben op de bekommernis voor een rechtvaardige internationale orde en een strikte toepassing van de Rechten van de Mens.

Werk

Sociale Raad is veel meer dan enkel maar het jaarlijks afwerken van een resem vergaderingen. In de schoot van Sora worden allerlei akties voorbereid en ook dit jaar zijn er een aantal

Ronny Tielen
Luc Windmolders

Karas : een Japanse voltrefter

Het lichaam als marionet van de geest

Op 12 oktober zat de Stadsschouwburg eivol om de Japanse gast van Klapstuk 89, *Saburo Teshigawara*, aan het werk te zien. Na zijn recente successen in Frankrijk kwam de choreograaf nu met zijn gezelschap *Karas* naar Leuven afgezak met de Belgische première van *Ishi-no-hana* (de stenen bloem). Deze voorstelling stelde zeker niet teleur: het was een virtuoos spel van lichamen, en een streling voor het oog. Echter een kwelling voor analytici.

Het programmaboekje laat Teshigawara zelf aan het woord over zijn manier van dansen. Hij verkliest het om de mens te zien in afgescheiden onderdelen: de geest en het lichaam. Op de scène komt het lichaam op de voorgrond. De geest daarentegen verschuift het lichaam wel de nodige kracht, maar blijft op een afstand. De geest aanschouwt het lichaam dus van buitenaf, en het lichaam wordt als het ware door de eeuwigheid voortgedreven.

Door deze vreemde techniek, het streken van het lichaam van buitenaf, onttrekt de choreograaf zich aan de alledaagse lichaamsstaal. Reeds in de beginsceene wordt duidelijk wat met bovenstaande omslachtige omschrijving wordt bedoeld. Daarin staat Teshigawara, van kop tot teen in het wit, alleen op het toneel. Via heel harmonische bewegingen lijkt zijn lichaam te balanceren op de grens van het evenwicht. Hij lijkt wel een marionet die gestuurd wordt door honderden onzichtbare draden. Maar ook doorheen de rest van de voorstelling is het duidelijk hoe de armen, het hoofd en het lichaam van de dansers afzonderlijke eenheden worden die ritmisch en hoekig bewegen op de tonen van de muziek.

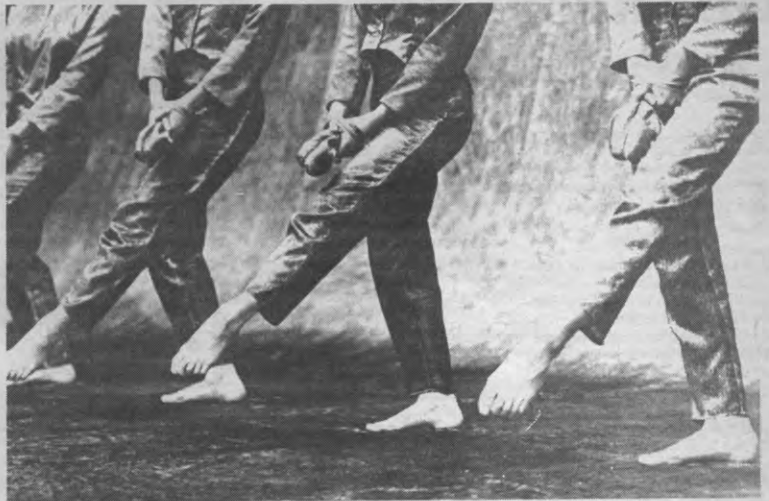
Hoewel *Ishi-no-hana* wordt gedaan door vijf mannen en twee vrouwen, steelt Teshigawara ongetwijfeld de ganse tijd de show. Hij onderscheidt zich niet alleen door zijn opvallend witgeverfde verschijning, maar ook door zijn enorm technisch raffinement. Bovendien lijkt er geen enkele wisselwerking tussen de personages. Iedereen lijkt volledig met zichzelf bezig, als het ware dansend in een bevredende realiteit. Anderzijds lijken ze toch allemaal door dezelfde emotie begeesterd: het willen uitstijgen boven de mogelijkheden van het aardse lichaam. Heel vaak maken de dansers bijna destructieve bewegingen, telkens met het hoofd omhoog gericht naar het licht toe.

Ishi-no-hana is vooral visueel heel sterk. De dansers bewegen zich in contrastrijke kledij doorheen de verschillende scènes waarin toch telkens Teshigawara weer in het oog blijft springen. Maar ook het model Sayoko Yamaguchi zorgt op haar beurt voor een aantal bedwelmend mooie beelden.

Tussen de verschillende scènes lijkt er weinig continuïteit. Teshigawara opteert daarentegen voor een afwisseling tussen heel statische en magistrale gedeeltes, die soms aan een droom doen denken, met heel dynamische stukken. In die wervelende dynamiek, die vaak stroboscopisch aandoet, is trouwens een verband westerse invloed te merken. Bovendien heeft hij als choreograaf enkele komische momenten bedacht door fietsers op de scène te laten rijden en één van zijn dansers een kinderliedje te laten zingen. De symboliek die ontgensprekelijk aanwezig is, is toch zo geënceneerd dat ze je als toeschouwer niet oversteelt.

Teshigawara wordt meestal afgeschilderd als één van de bekendste exponenten van de post *butoh*-beweging. In feite is hij een konglomerat van zeer uiteenlopende invloeden. *Butoh* is een klassieke vorm van Japanse dans met een zeer meditatief karakter. Die sterke Japanse traditie is in zijn werk onvermijdelijk aanwezig, maar wordt toch aangevuld door vele westerse aspecten. Bovendien wil hij zich distantiëren van de oude *butoh*-beweging, die daardoor toch nog zijn stempel drukt op de dans van Karas. Wat de *butoh*-beweging van de na de oorlog kenmerkte, was onder andere het beeld van de wanhopige vragende en zoekende mens. Deze figuur is in *Ishi-no-hana* zeer zeker aanwezig. Maar wat uiteindelijk het belangrijkste is, is het wel zeer esthetische en ontroerende resultaat. Waarmee Teshigawara bevestigt dat hij een danser is in de meest volledige zin van het woord.

Claudia Van de Velde
Bart Van Herck

Haal uw idolen in huis! Deze voetjes dansen dit jaar niet op het Klapstuk. Als u weet aan wie ze twee jaar geleden toebehoorden, krijgt u getrouwe kopies van ons kado.

(Foto Archief)

Interview met Saburo Teshigawara

Het hart voorbij de sterren

Op scène is hij indrukwekkend: een witte gedaante die de ruimte rondom zich doet zinderen met zijn haast onmenselijke bewegingen. In één van de meest fascinerende scènes danst hij op een vloer van glascervenen. Terwijl de glassplinters omhoog springen brengt hij op sublieme wijze een mengeling van ekstatische schoonheid, pijn en angst. De Saburo Teshigawara die ons te woord staat is klein, tener en een beetje schuchter. In Tokyo wordt hij 'de bleke knaap' genoemd. Het wordt een moeilijk gesprek: Teshigawara's Engels is beperkt, de beeldtaal die hij gebruikt des te rijker. Een poging tot verstaan.

Veto: *Wat me opviel in jouw dans was het onmenselijke: het is alsof er geen mens in het lichaam zit.*

Teshigawara: «Dit is een elementair gegeven in mijn dans. Bij klassiek ballet of moderne dans telt enkel de verschijningsvorm, wat aan de buitenkant is, van de figuur. Mijn dansen is anders. Het is een metamorfose van een menselijk wezen in een spirituele existentie. Ik wil iets onzichtbaars zichtbaar maken, niet alleen door vorm en ritme, niet alleen door hoe ik eruit zie.»

«We hebben handen, spieren, beenderen, maar soms is binnenin ons lichaam water, soms is er lucht, wind. Wind waait door mijn lichaam, een stroom, golven. Soms voel ik in mijn lichaam een vreemde energie. Als ik dans is dat niet enkel in ritme en figuren, niet alleen in uiterlijke vormen. Mijn dansen beeldt geen emoties uit, het is geen 'doen alsof'. Het is het lichaam zelf dat verandert. Dat is heel belangrijk.»

Teshigawara: «Een mens heeft veel manieren van volen, niet alleen met zijn hersenen. Als je stilstaat en je ontspant, begin je lucht, *air* te voelen. Meestal ben je haastig, je bent aan het denken, je piekert, bent verbaasd... Je staat niet stil bij lucht of ademen. Maar als je ontspannen bent en je bent even niet met problemen bezig, kan je heel natuurlijk lucht vinden. Lucht, ademen is een natuurlijk iets, ademen is zeer belangrijk, ook wanneer je danst. Wie over dansen praat, zendt zelden na over de lucht.»

«Het is belangrijk te beseffen dat ik niet alleen door mezelf besta. Ik voel energie of adem, ik voel energie van de objecten die mij omringen. Ook over ons lichaam kunnen we denken als over een object. We hebben een geest, we hebben een hart. Soms scheid ik hart en lichaam. Mijn hart is ver van hier, voorbij de sterren, voorbij de maan. Van over de horizon kijk ik naar mezelf, naar mijn lichaam, mijn vorm. Ik ben hier, ik wil, ik verlang, ik bemin. Soms hebben we geen nood aan dat 'ik', het moet ver weg. Mijn lichaam moet zich leegmaken van elk verlangen. Dan stroomt de lucht binnen en mijn lichaam wordt gevuld met een eigenaardig gevoel. Het is moeilijk uit te leggen, maar mijn dansen heeft met die dingen te maken.»

Veto: *Wat je vertelt doet me denken aan Zen-boeddhisme.*

Teshigawara: «Ik ben niet geïnteresseerd in boeddhisme en dergelijke dingen.»

Veto: *Hebben deze dingen niet te maken met andere opvattingen over lichaam en geest, over emoties?*

Teshigawara: «Ik denk niet dat het een kwestie is van verschillende culturen, van Oost en West. Ik denk dat dit een heel individueel gegeven is. Ik heb al meerdere workshops gegeven in Europa, men accepteert mijn ideeën. En ook bij deze mensen verandert het lichaam. Ik denk dat het mogelijk is Europese dansers te laten doen wat ik doe.»

«Het is zoals met muziek: als ik Westerse muziek hoor, klassiek of pop, dan raakt mij dat, net zoals Japanse muziek mij kan raken. Met dans is het hetzelfde, dans is een kruispunt van beide culturen.»

Wit

Veto: *Laten we toch even verder praten over het verschil tussen Oost en West. Eén van de reacties uit het publiek was dat men het gevoel had dat er een verhaal verteld werd, maar dat we het niet konden begrijpen. Het gevaar bestaat dat de betekenis van bepaalde symbolen ons ontgaat.*

Teshigawara: «Mijn Japanse vrienden en ikzelf hebben het wel eens over symboliek en over het verschil tussen de oosterse en de westerse cultuur. Bij oosterlingen is er veel meer symbolisch denken dan bij westerlingen. Ik heb daar geen verklaring voor. Symbool betekent voor mij dat wat meegedeeld wordt niet in woorden te vertalen is.»

Veto: *Bestaat het gevaar niet dat de symbolen die jullie gebruiken bij ons andere associaties opwekken? Ik denk bijvoorbeeld aan het symbool van de vissen in de voorstelling.*

Teshigawara: «Ik weet het niet. Ik denk niet aan het Westen als ik een stuk kreër. De vis betekent voor mij leven, eros, het tegenovergestelde van thanatos. Soms wordt het tot erotiek, seksualiteit. De vier jongens dansen paarden, het symbool voor man en jongen. Zij gaan naar de dood toe.»

Veto: *En de vrouw?*

Teshigawara: «De vrouw is het mensdom, de moeder, zij die het leven voortbrengt. En dan is er het kleine meisje: zij staat symbool voor het kind. Het kind-zijn staat voor onschuld. Maar ze moet ergens naartoe, *somewhere, sometime*, er is de toekomst. Daarom is ze ook bang. Bang omwille van de tijd, omwille van het 'hier', van het levend zijn. Het meisje is geen vrouw, ze is nog niet volkomen mens.»

«Ikzelf ben helemaal in het wit, mijn haren en mijn gezicht zijn wit geverfd. Ik ben de geest, *the spirit*. Niet de geest van een individueel persoon, maar iets abstract. De geest heeft geen lichaam, geen afgrenzingen. De geest is overal. Daarom wit: wit kan met de lucht versmelten, mijn lichaam moet met de lucht kunnen versmelten. Dit zijn de vier typische personages: het wit, de vrouw, de jongens en het kleine meisje. Ze versmelten, ze leveren strijd met zichzelf. Ze zijn niet altijd gelukkig, soms zijn ze ongelukkig.»

Veto: *Een terugkerend element in jouw choreografie is het naar de hemel reiken en neervallen. Kan je daar wat over vertellen?*

Teshigawara: «We moeten steeds een richting kiezen, als we lopen, ons voortbewegen. We kunnen verschillende richtingen uitgaan, links, rechts, vooruit, achteruit. Als ik voor het spirituele een richting kies is de belangrijkste richting opwaarts en neerwaarts. We kunnen vliegen, althans, vogels kunnen vliegen, boven is de hemel... Over 'boven' hebben we een uitgebreide verbeelding. Over 'beneden' weet ik weinig, ik ben voor het moment erg geïnteresseerd in het neerwaarts. Misschien zijn er wel heel veel mogelijkheden in het neerwaarts. In onze dans zijn heel veel bewegingen naar beneden gericht. Wat we doen is niet zomaar vallen, het is naar beneden gaan, tot ver onder het grondoppervlak, onder de plaats van ons bestaan. Onder het grondoppervlak is meer ruimte, geestelijke ruimte. Ik weet niet of die bestaat, daarom moeten we op zoek gaan, een reis maken daar naar toe.»

Veto: *Je dans heeft iets heel wreedheids, het is tegelijk heel mooi en heel pijnlijk.*

Teshigawara: «Pijnlijk, ja. Schoonheid komt van... niet van wat veilig is, niet van dat soort van vredige leven. Schoonheid bevindt zich op de rand van een scherp mes. Soms is het pijnlijk, het is niet het veilige leven. Daarom ook het dansen op glas.»

Isabelle Rossaert

Van maandag tot donderdag

's Avonds
lekker eten
voor 99F

Keuze uit 5 warme gerechten:

2 Dagschotels
Vol-au-Vent
Gehakte steak
Paardebiefstuk

Enkel geldig in:

mister
Buffet's

Diestsestraat 70 - Leuven

Duroure danst 'Cosmono Nox' Scheepje varen over de zee

Duroure zou Duroure niet zijn, als zijn nieuwste stuk, *Cosmono Nox*, niet sterk zou verschillen van wat hij al eerder heeft gemaakt. In 'La maison des plumes vertes' laat hij reminiscenties aan het middeleeuwse Spanje opdraven: eenzame koningen en kastelen. 'La Anqá', over een koorddanseres in een circus, is gebaseerd op een verhaal van de Franse schrijver Jean Genet. Voor 'Cosmono Nox' zijn de inspiratiebronnen weer helemaal anders: met behulp van ontdekkingsreizigers, science-fiction en stripverhalen brocht Duroure een intergalactische wereld, waarin het fantastische nadrukkelijk aanwezig is.

Een ander brengt met zich mee, dat 'Cosmono Nox' wel Duroures meest lichtvoetige choreografie mag worden genoemd. Ook in zijn andere werk is hij nooit zwaar op de hand. Boven alles wil hij de toeschouwer amuseren, verstrooien, maar dit keer ligt het er echt vingerdik op. 'Cosmono Nox' is gewoon een spel, een wervelend kabaretesk circus dat wil verbazen, opwinden. De keerzijde van de medaille ligt voor de hand: als de voorstelling afgelopen is, keer je terug naar de werkelijkheid. Je merkt dan dat Duroures stuk niet meer was dan een flits, die je snel vergeet. Duroure is wel eens gevaarlijk momentaan.

Amerika

Binnen die momenten heeft hij echter heel wat te bieden. Als je je wilt plooiën naar zijn kinderlijke instelling krijg je toegang tot een wereld waarin alles mogelijk is, waarin van alles wordt ontdekt. Na een gekke openingsscène die aan het begin van een soundmixshow doet denken, zie je hoe Duroure een kind verbeeldt dat met papieren bootjes

speelt. Het zet ze op een rijtje, dat kroes zet naar de Nieuwe Wereld: de drie schepen waarmee Columbus naar Amerika voer.

Die twee lijnen worden in het hele stuk doorgetrokken, en blijven in elkaar verstrengeld. Enerzijds is er het kind dat droomt en voor zichzelf een sprookjesland schept, anderzijds is er de Europeaan die op zoek gaat naar het vreemde. Jongeren ontdekken de Afrikaanse cultuur, emigranten ontdekken Amerika.

Duroure verbindt die uiteenlopende elementen in thema's als naïviteit en onschuld. De Europeaan is kinderlijk ontroost bij zijn vertrek naar de Nieuwe Wereld: 'I'd like to be in America' is een vreedzame. Het kind ontdekt een grotere wereld die (voorlopig) niet ontgoeucht, maar fascineert door al het nieuwe dat er te zien is.

Queste

Het nieuwe roept vooralsnog geen gevaren op, maar er is toch al het geheimzinnige en fantastische dat het met zich meebrengt. Het geheimzinnige leidt tot

het poëtische: het decor verbeeldt een rotsparadijs, boven flikkeren sterretjes, vers melkwegen. Dansers gaan in het duister op zoek in het onbekende, met een lamp klauteren zij op de klippen aan zee. Wacht iemand op de komst van buitenaardse wezentjes? De hemel wordt afgetast: intergalactische boodschappen worden de ruimte ingestuurd. Het mysterie blijft groot.

Het avontuur levert uiteraard ook het fantastische op. De middeleeuwse schrijvers kozen voor Graalriders, draken en jonkvrouwen. Duroure zoekt het in reminiscenties aan stripverhalen, sprookjes. Ook bij hem is het avontuur een zaak van zuivere figuren die zoeken naar iets dat zij niet kunnen vatten. De queste blijft een geheim.

Troep

Vormelijk uit het zoeken zich in een kaleidoscopische aanenschakeling van allerlei dansen. Het stuk steekt vol absurditeiten, onwaarschijnlijkheden, gekke omgangen. Soms wordt het stil, is er een teder moment, dat dan snel weer plaats moet maken voor wild, burlesk theater. Een achttal dansers levert technisch perfect werk af. Dat maakt zwakere momenten goed: als kijker heb je niet altijd wat op de scène te zien valt. Dan wordt het wel erg rommelig éh zelfs vervelend, omdat Duroure zijn vondsten nogal eens durft uit te melken. Maar als hij dan weer poesielt, uiterst onschuldig de zaal inkijkt, neem je dat beetje troep er met de gimlach bij.

Johan Reyniers

Spanjaarden op het Klapstuk Liefde, een boom en een teil water

Wie Barcelona kent, weet dat deze stad sinds de dood van Franco zowat uit haar voegen barst van de hedendaagse kunst. Met haar artistiek tolerante atmosfeer is ze de thuishaven van vele moderne kunstenaars. Dat is ze ook voor *Mal Pelo*, het gezelschap dat door de organisatoren van Klapstuk 89 werd uitgekozen. Deze groep, die slechts bestaat uit twee dansers, Maria Muñoz en haar levensgezel Pep Ramis, bracht vorige week woensdag een stukje van hun Barcelona naar het Stuc. Voor *Mal Pelo* staat de eenvoud centraal. Daardoor geven ze aan hun dans een heel eigenzinnig karakter, hoewel dit vast niet iedereen kan bekoren.

Quarere vertelt het verhaal van twee mensen die op zoek zijn naar elkaar, zonder dat ze elkaar eigenlijk ooit al hebben ontmoet. Een simpel 'boy meets girl' gegeven, zo lijkt het. Toch is reeds vanaf de eerste momenten merkbaar dat *Mal Pelo* dit basisverhaal een heel eigenzinnige vormgeving en intensiteit wil meegeven. Een kale ruimte, slechts gedekeerd door een geprojecteerde boom en een teil water, fungeert als achtergrond. Maria Muñoz, de vrouwelijke helft van *Mal Pelo*, komt als eerste op. Een beetje houterig en onbeholpen doet zij denken aan een vagebond uit vroeger tijden. De manier waarop ze in haar entje danst, doet een beetje a-ritmisch aan, en lijkt ook totaal los te staan van de eerder atonale muziek. Er ontbreekt duidelijk iets. Dat verandert beetje bij beetje wanneer zij op de scène wordt aangevuld door haar vriend Pep

Ramis. Na een bruusk afstoten van elkaars aanwezigheid, worden hun bewegingen stilaan zekerder en synchroon. Vanaf dat moment vindt de voorstelling ook aan esthetiek en komt hun dans meer in harmonie met de muziek. Er ontstaat tussen de dansers een soort voortdurend liefdesspel, waarbij ze elkaar afwisselend lief aantrekken en vervolgens weer ruw afstoten.

In de voorstelling van *Mal Pelo* staat het wederzijds aantrekken en afstoten van twee mensen centraal. Dit tema zorgt voor verschillende ontroerende momenten, die echter een beetje geïsoleerd lijken in de voorstelling als geheel. Zo is het moment waarop Ramis het haar kamt van Muñoz heel teder, in contrast met de wilde bewegingen die hun dans op andere momenten kenmerkt. Het zijn toch telkens weer de momenten van harmonie en synchroniteit die het meeste aangrijpen. De scène waarin de twee dansers, gezeten aan een tafeltje, enkele minuten niks anders doen dan een klein balletje tussen hen heen en weer rollen, is heel eenvoudig en toch visueel heel mooi.

Dergelijke mooie momenten blijken echter losstaande scènes te zijn, wat ertoe leidt dat de voorstelling je moeilijk kan boeien als een geheel. De energie die ontstaat door de sterke afwisseling tussen tedere en bruske dansbewegingen boeit bij het begin, maar balanceert naderhand toch gevaarlijk op de rand van de monotonie. Bovendien werkt de afwezigheid van de muziek op bepaalde momenten beklappend. Het rauwe geluid van het neerkomen van voeten op het zeil lijkt een beklemtoning van het bruuske en het afstandelijke van de bewegingen. Het is alsof de monotonie elke emotie uit de dansers verdriift.

Het is ongetwijfeld een kliecheematig vooroordeel om van artiesten uit het hedendaagse Spanje telkens weer iets sterk emotioneels of puur gracieus te verwachten. Toch is er daardoor het onmiskenbare gevoel dat je op iets zit te wachten dat maar niet komt. En die verwachting blijft je koesteren tot ze in de laatste beweging toch nog een beetje wordt vervuld. De dansers liggen neer, richten zich langzaam op en laten hun handen daarbij heel ritmisch neerkomen op de grond. Het publiek hoopt dat het meer krijgt, maar de dansers houden het voor bekeken.

Claudia Van de Velde

Jean-François Duroure, goede vriend van Jack Lang en uiteraard ook Bruno Verbergt, danst zich de hele week de intergalactische selsels in.

STUDENTENTEATER

"Wij zijn geen honden, dat treft!" heet de nieuwe productie van 'klein en Wagner', een teatergroep die zijn naam ontleent aan een verhaal van Herman Hesse. 'Klein en Wagner' staat voor Patrick Jordens en een groep jonge mensen die doen wat ze graag doen: theater maken. De acteurs zijn bijna allemaal aan hun proefstuk toe. Zij betraden nooit een podium tot zij overdonderd werden met een intensief repetitieschema vanaf half juli.

Regisseur Jordens daarentegen heeft al verschillende producties achter de rug. Hij was onder andere de bezieler van 'Frankie-F. Jasmine-Frances', een stuk dat vorig jaar in Leuven liep. Jordens behaalde dit jaar het diploma van theaterwetenschappen. In de producties waaraan hij meewerkt ligt een grote nadruk op contact met het publiek. De groep tracht een brug te slaan tussen publiek en acteurs. Het ligt niet in de bedoeling van Jordens om met een vast gezelschap te werken noch om repetitietukken te brengen. In plaats van een bestaand toneelwerk op te voeren vertrekt hij liever vanuit een sfeer, een tematiek, een boek.

Heks

Eén van de twee uitgangspunten van de nieuwe productie is de roman 'Vanwege een tere huid' van Koolhaas. Het tweede uitgangspunt is een

bewerking van het 'Rapunzel'-sprookje. Het verhaal kort samengevat: een man en een vrouw willen kinderen maar de vruchtbaarheidsgoden zijn hen slecht gezind. Daarom besluiten ze een heilmiddel te gebruiken dat hier de gedaante krijgt van 'raponsjes'. Het zijn radijsjes die ze moeten plukken in de tuin van de heks. De toornige bejaarde dame echter staat het gebruik van de radijsjes slechts toe op voorwaarde dat het kind op twaalfjarige leeftijd aan haar geschonken wordt. Zo gezegd, zo gedaan. De twaalfjarige Rapunzel wordt door de heks in een hoge toren opgesloten. Het lange haar van Rapunzel dient als touwladder voor de heks; tot er op een mooie dag een prins voorbijstuift...

De grote inspiratie voor 'klein en Wagner' is de verliefdheid van jongelui en het relatieve van deze (vluchtige) gevoelens. Het stuk draait rond het geïsoleerd zijn en het verlangen om uit dat isolement te geraken. 'klein en Wagner' wil het publiek niet met lege handen naar huis sturen maar wenst de begenadigde toeschouwers heel veel denkstof en verwarde gevoelens toe.

PvDb

De voorstellingen vinden plaats in het r.m.s. gebouw in de Rijschoolstraat op 19, 20, 21, 27, 28, 30 en 31 oktober, telkens om 20.30 u. Voor reserveraties: 016/23.09.12 na 17 uur.

Programmatrice Bruno Verbergt had groote plannen voor dit Klapstuk: hij droomde ervan de openingsvoorstelling van het akademiejaar te mogen verzorgen. Hiervoor dacht hij aan 'Impressing the Czar' van de Amerikaan William Forsythe: één van de meest gigantische producties van de laatste jaren. Het heeft echter niet mogen zijn.

'Impressing the Czar' zorgde immers voor de nodige logistieke en financiële problemen. Verbergt dacht voor zijn project aan de grote sporthal van het Instituut voor Lichamelijke Opleiding (ILO), waar een immens podium moest komen. Verschillende KUL-gedelingen zouden hem wel moeten steunen: de Kultuurcommissie voor financiële steun, het Bureau van Akademische Raad (BAR) om hem de openingsvoorstelling 'te geven', het ILO om de toestemming in verband met de sportinfrastructuur. Het Klapstuk deed zijn uiterste best om die plannen te kunnen verwezenlijken. Zo is het oorspronkelijke opzet herhaaldelijk gewijzigd, steeds rekening houdend met de wensen van de akade-

EN WAAR IS FORSYTHE?

mische overheid. Jeanne Brabants, lid van de Raad van Bestuur van het Klapstuk, zou nog hebben gevraagd om alles met de rektor te mogen bespreken. Zonder succes, overigens. Zo het er iets mee te maken hebben dat Brabants bij de vorige Euroverkiezingen kandidaat was voor de SP?

Het BAR vertrouwde het zaakje niet, vooral wegens de financiële implicaties. Zij staan des te wantrouwer tegenover het Klapstuk, omdat moederorganisatie 'Stuc' nogal wat rekeningen heeft te betalen aan de universiteit. Voorzitter Studentenaangelegenheden professor Masschelein verwoordde die zorg van het BAR op het Bureau van de RVS: "De jongens van het Klapstuk zijn wel van goede wil, maar ook nogal 'kunstzinnig' in hun begrotingen. Niet dat ze van slechte wil zijn, maar hun inkomsten en

uitgaven zouden elkaar toch ongeveer in evenwicht dienen te houden, en daarvoor moeten de nodige reële garanties bestaan. Op dit moment zijn die er niet."

Naar verluidt spelen er nog andere argumenten mee. Zo zou Van Gervan van het ILO wel gematigd positief tegenover het project staan, maar zijn profeten een stuk minder. De kritiek van het ILO dat hun lessenroosters een chaos worden omdat de grote sporthal bezet is, komt nogal ongeloofwaardig over: het zijn de eerste twee dagen van het akademiejaar. Bovendien beweert het Klapstuk wel over voldoende financiële garanties te beschikken, daar zij de dag na Forsythe een gegarandeerde publiekstrekker als De Keersmaecker zouden programmeren. Die brengt zeker een pak geld binnen. Op die manier zijn de grote kosten voor het Forsythe-podium wel te verantwoorden. Het gekisbesis duurde Forsythe echter allemaal te lang, waarop hij maar een contract voor een voorstelling in Parijs tekende. Exit Forsythe. (WP)

LABYRINT

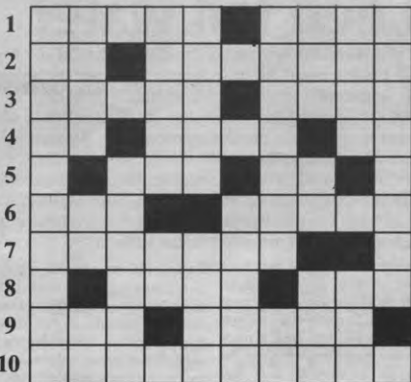
Dé beste zaal voor al uw fuiven.
Zeer goede voorwaarden!
Centraal gelegen.

Vraag inlichtingen en oordeel zelf.
Tel. 016/20.76.41 of 25.55.67.

VISSERSSTRAAT 2 LEUVEN
(BOVEN EAGLES)

Horizontaal -1. Klapstuk-dans - onbeweeglijk 2. Bijwoord - Letter(greep) die op het einde verdwijnt 3. Boom - Ierland 4. Edelachtbaar - bijwoord - neon 5. Papegaai - muziknoot 6. Boek voor spraakkunst - pauselijke hoofdtooi 7. Versierengeltjes 8. Eekhoorn - smal stuk hout 9. Bunzing - Belgische stad 10. Door en door slecht persoon.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

KRUIS WOORD RAADSEL

Vertikaal -1. Zoon van Odysseus en Penelope 2. Zangstuk - heden - schuifbak 3. Facet 4. Verzamel - pers.vnw. 5. Toneelspel - Europeaan 6. Halfcirkelvormig profiel 7. Twijfelzucht - Maat voor arbeidsvermogen 8. Insekt - klanknabootsing - donkergruis gesteente 9. Vrouwelijk zoogdier - meisjesnaam 10. Geloofsverzakker.

Leuven gaat Japans

Kijken naar Tomioka Tessai

In het kader van Europalia worden ook in Leuven activiteiten georganiseerd. Het gaat van lezingen, films, muziek en dans tot cursussen Japans koken of een inleiding in het begrip van Japanse beeldende kunst. Eén van de groots opgezette activiteiten is een tentoonstelling over de Japanse schilder Tomioka Tessai. Hij had het geluk 88 jaar te worden. In die tijd heeft hij ook heel wat bijeen geschilderd. Een selectie daaruit hangt in het Stedelijk Museum.

Tessai is geboren in 1836 te Kioto, de toenmalige Japanse hoofdstad. Hij liep er school en bestudeerde de Japanse klassieken met het vooruitzicht Shinto-priester te worden. Later legde hij zich toe op de studie van het Boeddhisme en de literatuur.

Belangrijk in zijn leven was het contact met de tanka-dichteres Otagaki Rengetsu-ni, een non. Bij haar woonde hij een tijdje in als discipel. Haar levensstijl vol eierlijkheid en diepenseelijkheid vormde grote deels zijn karakter. Hij illustreerde haar gedichten, en zijn stijl van schilderen volgde lange tijd de lijn van haar kalligrafie: een draad-dunne en gezwind penseellijn. In de tentoonstelling ziet men hoe zijn werken inderdaad dun, kalligrafisch getekend werden. Men kan moeilijk spreken van schilderwerken.

Reizen

In 1858 zette de Shogun-regering de vervolging in op al diegenen die ervan verdacht werden het regime te willen hervormen. De Shoguns waren machtige generaals die de feitelijke macht van de keizer hadden overgenomen. Die laatste had nog slechts een ceremonieel functie. Tessai, een sympathisant van het keizerschap, besefte dat hij gevaar liep en ging op de vlucht. Hij reisde zowat gans Japan af. In die tijd maakte hij topografische beschrijvingen, kaarten en geïllustreerde reisdagboeken, die later de basis zouden zijn voor de landschapsschilderijen. In 1873, na een tweede huwelijk, werd hij tot Shinto-priester aangesteld in het heiligdom van Minatogawa Jinta.

Maraton

Op 8 november wordt de 22ste studentenmaraton Antwerpen-Mechelen-Leuven gelopen, georganiseerd door onze eigenste Sportraad. Daarvoor moet heel wat verzet worden. Iedereen die zin heeft om een handje toe te steken wordt dan ook met bloemen en kransen ontvangen. Zin om te helpen bij de voorbereidingen (de straat schuren)? Zin om ongeveer te spelen? Om de bevoorradingspost uit te hangen? Alles in ruil voor gratis drank en broodjes. De ware student telefeonert nu naar Ann Landuyt, ☎ 20.62.03. Je kunt haar ook in levenden lijve aanschouwen op de Tervuursevest 101, 3030 Heverlee. Zij wacht vol ongeduld.

Het beviel hem echter niet zo goed en onder voorwendsel van gezondheidsklachten nam hij ontslag. Hij werd later wel nog priester in andere heiligdommen.

Na de dood van zijn oudere broer hing hij definitief het priestergewaad aan de haak en trok zich terug in het ouderlijke huis om zijn broer als familiehoofd te vervangen. Hier werd zijn leven rustiger en kon hij zich wijden aan de studie en de kunst. Hij zetelde vaak als jurylid bij schilderconcurss, maar zelf exposeerde hij bitter weinig. Toch was het hier dat zijn stijl een persoonlijke inslag kreeg. Hij stierf in 1924, nadat hij in 1917 tot kunstenaar van het Keizerlijk Hof was benoemd.

Tessai was een veelschilder. Meer dan tienduizend stuks van zijn hand werden gekatalogeerd. Een selectie daarvan (uit het Chinese Tessai-museum) is overgebracht naar Leuven. Naast schilderijen had hij als autodidakt en reiziger ook vele andere interesses. Vooral boeken lezen was één van zijn grote passies. Naar het einde van zijn leven toe liet hij zelfs speciaal een twee verdiepingen hoog gebouw optrekken (paviljoen van de poolster) als atelier en werkkamer, maar vooral om er zijn enorme bibliotheek in onder te brengen. Zijn interesse voor literatuur en dichtkunst is letterlijk af te lezen van zijn schilderijen. Hij kalligrafeerde namelijk dikwijls zinnen of spreuken op zijn werken.

Evolutie

De tentoonstelling is vrij informatief opgebouwd. In de eerste zaal hangt de noodzakelijke, maar bondige informatie die een bezoek aangenamer maakt: iets over het leven van de schilder, een artikel over zijn veelzijdigheid en een beknopt overzicht van de evolutie in zijn manier van schilderen. Het is heel moeilijk om de schilder onder te brengen in een bepaalde stijlrichting, ook omwille van zijn lange leven, maar men kan wel zeggen dat zijn penseeltekken zeer expressief aandoen. Vooral gezichten worden karaktervol geschilderd. Waar de inklijning in de vroege werken van de schilder vooral dun is en de landschappen ook minder gevuld zijn, worden zijn latere werken voller en streep hij met het penseel ook dikkere lijnen. In sommige schilderijen werkt hij zelfs met vlekken.

Leuven, ook een garnizoensstad Sterren noch strepen

Leuven staat meestal bekend als 'stad van studenten en van bier'. Men is echter vergeten dat het gedurende de hele Belgische geschiedenis ook een belangrijke garnizoensstad is geweest. Dit menen althans de organisatoren van de tentoonstelling 'Leuven, ook een garnizoensstad'. Daarom willen zij dit - volgens hen - verwaarloosde aspect eens ekstra in de schijnwerper zetten.

De expositie, georganiseerd door de BBL-Leuven, het stadsbestuur, de VVV-Leuven (Vereniging voor Vreemdelingenverkeer), het logistieke Centrum van de Landmacht te Heverlee en de Koninklijke Militaire School, beoogt een evokatie van de militaire aanwezigheid in Leuven van 1830 tot nu. Oorspronkelijk had men het plan opgevat om deze tentoonstelling onder te brengen in het programma van 'Luister van Leuven', vorig jaar georganiseerd. Het bleek echter onmogelijk tegen die datum alles klaar te hebben. Men besloot het hele opzet dan maar te vergeten, tot de vraag kwam van BBL om het in hun bank te laten doorgaan. Die instelling vond het namelijk interessant om dit initiatief realisatiekans te bieden.

De 159-jarige aanwezigheid van het Belgische leger te Leuven wordt op verschillende manieren geïllustreerd. Naast een situering van de Leuvense kazernes doorheen de tijd, toont men de soms tragische ogenblikken uit de recente geschiedenis van de stad (wereldoorlogen, branden, bombardementen...). Tevens probeert men ons te wijzen op verschilpunten in de legerorganisatie tussen 1830 en nu, door middel van de in beeld gebrachte evolutie.

We zien onder andere een soldaat van het 11de legioen, die te onderscheiden is van één van het 10de legioen door de knopen aan zijn vest. Hij staat op kasseistenen, die naar het schijnt een dag voor de bank hebben gelegen toen de tentoonstelling werd opgebouwd. Daarop wordt de toespeling gemaakt dat de studenten "toch niet meer zijn zoals vroeger". Is dit nostalgie of moeite om afstand te doen van stereotypen? Ook de lotingenmenster (lotelingen moesten minstens 1,57 meter groot zijn) kan wel

eventjes de aandacht vasthouden. Affiches, foto's, maquettes, voorwerpen en diorama's leiden ons doorheen tijd en bank. We volgen de hele tentoonstelling, van geschiedkundig getrouw geïnformeerde etalagepoppen over aanplakbiljetten voor boterverkoop gedurende de oorlogsjaren en (ongeladen) geschut van variërend kaliber tot zelfs foto's van de tussenkomst van de Ontmijningsdienst van de Luchtmacht (ODLM) bij de recente aanslag op de KB: volledigheids-halve natuurlijk, en niet uit leedvermaak. Tussen al dit geweld hangt - enigszins verloren - een affiche met de tekst 'Gooi dat geweer weg jongen en ga naar huis'. De foto toont een Vietnamees kind, bedreigd door een geweer.

Als deze en dergelijke zaken uw belangstelling levendig kunnen houden en als u uw verwachtingen niet te hoog legt, kunt u misschien nog aangenaam verrast worden. Wat ons betreft: sterren noch strepen.

Professor De Vos, leerstoelhouder geschiedenis van de Koninklijke Militaire School en een van de belangrijkste organisatoren, vertelt ons dat hij met de tentoonstelling de "symbiose tussen studenten en bier, gesymboliseerd door Fonske, wil doorbreken". Vandaar zijn suggestie om Fonske naast bierpint en kodeks ook een paar bottines aan te meten. De stereotypen dus... Wij vragen ons ondertussen af of de symbiose tussen leger en bankwezen daartoe het goede middel is. De BBL denkt niet alléén aan u.

Tineke Van Heesvelde

Tentoonstelling 'Leuven, ook een garnizoensstad', van 14 oktober tot 10 november, bij BBL-Leuven op de Bondgenotenlaan, inkom gratis.

Studentenvriendelijk

Wat de thematiek betreft gaat zijn voorkeur uit naar natuurdekkers, waarin meestal mensen bewegen. Zo zien we onder andere verschillende afbeeldingen van de Fuji-berg, die hij ook zelf beklom. Ook godsdienst en mythes leveren inspiratie voor doeken. Zo schetst hij bijvoorbeeld drie ouderlingen die azijn slurpen. Het zijn drie mensen van een verschillende godsdienst, die hij vredig naast elkaar dezelfde handeling laat uitvoeren. Religie is universeel. Daarenboven worden sommige werken gekruid met een vleugje ironie en humor. Na of voor de voorstelling kunt u nog beneden een videofilm bekijken waarin sommige schilderijen van de kunstenaar meer in detail behandeld worden.

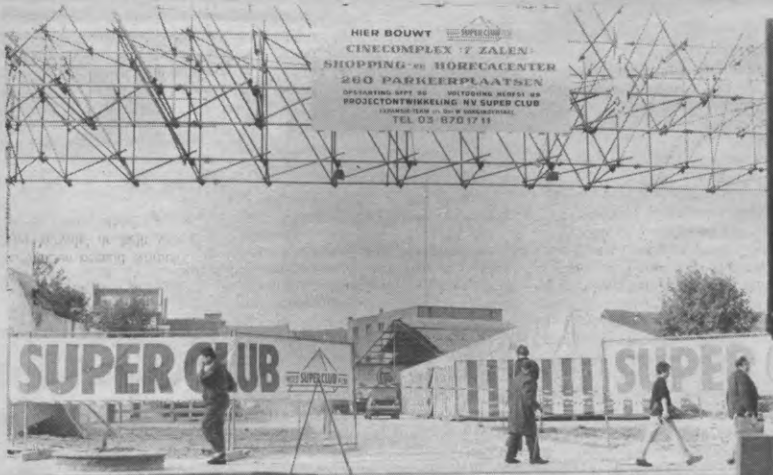
Al bij al zeker een interessante en vooral didactisch verantwoorde tentoonstelling. Niet te groot, zodat het boeiend blijft zonder te vermoeien. Misschien zou bij de schilderwerken zelf nog wat meer uitleg kunnen, maar daarvoor kan je altijd terecht in de zeer verzorgd uitgegeven catalogus die wel 600 frank kost. Duur maar degelijk. In vergelijking met vorige tentoonstellingen is de toegangsprijs wel ietwat overdreven. Je betaalt 100 frank voor een museumbezoek. Er is korting voorzien voor groepen, voor militairen, voor 50 plussers, voor kunstenaars (hoe bewijs je dat?). maar niet voor studenten. Jammer.

Bart Van Herck

Tomioka Tessai in het stedelijk museum, Savoyestr.6, van 29/09 tot 31/10. Info 016/22.69.06. Inkom: 100/75/50.

KOTERIJ - Gemeenschapshuizen en koten-zonder-kotmadammen opgepast! Een dezer dagen kan één klubje galante schouwvegers uw huisje aandoen. Dit gezelschap maakt zich sterk, dat u wettelijk gezien uw schoorsteen moet laten reinigen, lieftst door hen natuurlijk. Nu zegt de wet toch wel dat dat niet moet bij gaskachels, wél bij mazout - maar dat laat u maar beter door anderen doen. En met het voorschot dat ze u willen doen betalen, gaat u maar beter een pintje drinken. (Foto Archief)

Of Take One volgend jaar Take Two wordt, valt nog af te wachten. Superclub gaat rond die tijd immers met al de films van die gladdie jongens aan de haal. Of heeft Take dan toch meer geld dan Independent? (Foto Archieff)

Filmfestival Take 1

“Wansmaak trekt veel studenten aan”

De door studenten opgerichte vzw 'Het Vervolg' heeft met het project 'Take 1' naar eigen zeggen een "eerste filmfestival van de student" opgericht. Dat festival had vorige week plaats en liet inderdaad een aantal premières zien. Wat Leuven betreft, kun je tegelijk ook spreken van 'dernières': de films zullen hier nooit meer te zien zijn. Het hele festival was namelijk niet mogelijk zonder de nu al twee jaar durende vete tussen Studio-baas Rastelli en verdeler Independent Film. Met de komst van het 'Super Club'-kompleks in de Bondgenotenlaan volgend jaar, is het echter de vraag of het filmfestival een blijvend verschijnsel zal zijn in Leuven.

Brein achter vzw 'Het Vervolg' is Guido Vermeiren van de vorig jaar niet-verkozen presidiumploeg 'Wordt Vervolg' uit de rechtsfakulteit. Opmerkelijk is wel dat in de organisatie een andere gebuilde kandidaat-pres zit: Stijn Vermeulen, ekonomiestudent. Het is dan ook niet te verwonderen dat er bij VRG en Ekonomia een zeker wantrouwen bestond tegenover het initiatief. Het zou hier wel eens om een tegenkring kunnen gaan, zo werd gevreesd, die de werking van de verkozen kringen zou kunnen verstoren. De naam van de vzw alleen al deed het eerste vermoeden.

Dat bleek echter niet de bedoeling. Het doel van 'Het Vervolg', legt Vermeiren uit, is activiteiten te organiseren die kringen niet kunnen. Om het filmfestival voor te bereiden waren naar verluidt vijftig tot dertig man meer dan een maand bezig. Een kring zou dat alleen aankunnen als ze gedurende die tijd haar hele werking zou stilleggen. In de praktijk kan dat dus niet.

In het 'Take 1'-project is iets minder dan een half miljoen geïnvesteerd. Tweehonderduizend voor de projectie-installatie en ongeveer evenveel voor de andere kosten: de huur van de zaal, affiches, telefoonkosten, ... Dat geld is grotendeels verkregen door sponsoring, maar Vermeiren en zijn ploeg moeten zelf ook voor een paar duizend frank bijspringen. Volgens Vermeiren was het de organisatoren niet om vette winsten te doen. Als er al winst zou zijn, dan zou die aan de lage kant liggen. Want niet alleen moet er 15% aan stadstaksen betaald worden, ook moet 'Het Vervolg' de helft van de recette afstaan aan de verdeler.

Seksfilms

Nu iets over de programmatie. Zoals dat bij festivals wel meer voorkomt, kregen de bezoekers vooral nieuwe films te zien. De organisatoren hebben de films geselecteerd op grond van verschillende factoren. Het moest gaan om films die niet in Leuven te zien waren; daardoor later meer. Verder moesten het 'interessante' films zijn, maar tegelijk moesten ze een zo groot mogelijk publiek kunnen amuseren. Ook zou het leuk zijn als de regisseur of een acteur naar de première zou kunnen komen.

Dat had alvast tot gevolg dat het publiek een vrij gevarieerd programma voorgeschoteld kreeg. Naast goedkope seksfilms ('Two Moon Junction') kreeg je bijvoorbeeld een Belgische Vietnamfilm ('Cruel Horizon') en een horrorfilm te zien. Ook het ernstige werk kwam aan bod ('Torch Song Trilogy', 'Burning Secret').

Naast de premières werden er, net zoals bij 'echte' festivals, nevenactiviteiten georganiseerd. Blikvanger was natuurlijk niet het debat over de toekomst van de Vlaamse film of over de functie van de filmcritiek, maar de 'Nacht van de Wansmaak'. Drie films, die zo slecht gemaakt zijn dat ze onverwacht verkoopbaar blijken als komedies. In Amerika zijn ze er dol op, dus zou het er bij een bepaald gedeelte van de Leuvense studenten ook wel ingaan. "Wansmaak trekt veel studenten aan", aldus Guido Vermeiren.

Flop

Dat bleek te kloppen: De Nacht haalde tweehonderdvijftig toeschouwers. Andere films haalden zeker driehonderd toeschouwers - en natuurlijk was 'Two Moon Junction' daar ook bij. Maar twee flops ('Patti Rocks' en 'Jacknife') zorgden, samen met een kandidaat-sponsor die in extremis afzegde, voor een financiële tegenslag. Het ziet er niet naar uit dat de eerste uitgave van het filmfestival winstgevend zal zijn. Wat niet betekent dat de ploeg ontmoedigd is. Guido Vermeiren is vast van plan met de opgedane ervaring een tweede festival voor te bereiden. Al met al kan ook moeilijk beweerd worden dat 'Take 1' een flop was, zeker niet voor een eerste festival: het gebeurde lokte 1400 toeschouwers.

Op zich is zo'n festival wel aardig. Er is 'ambiance' en je krijgt de kans een paar goede films te zien die anders toch niet naar Leuven komen. Maar er is meer aan de hand. De vraag die bij dit alles moet gesteld worden is: waarom juist alleen films die niet naar Leuven komen? Voor het antwoord moeten we verwijzen naar het nu al twee jaar durende konflikt tussen Rastelli (eigenaar van de Studio's) en de filmverdelers Independent Film. In het kort komt het hierop neer: Rastelli

kon indertijd de film 'Hector' niet krijgen volgens het gebruikelijke systeem van prioriteiten. Dat betekende dat de film niet eerst in de grote steden draaide, maar in de grote en kleine steden tegelijk. Dat bracht een zware verliespost met zich mee voor de 'grote' bioskoopgeeners zoals Rastelli.

Rastelli was daar niet over te spreken en besloot voortaan geen zaken meer te doen met 'Hector'-verdeler Independent Film. Aangezien hij in Leuven de enige bioskoopouder is, was dat zeer slecht nieuws voor de verdeler. Deze moest nu afzien van de Leuvense markt. Tenzij natuurlijk iemand zo vriendelijk is om voor hem een festival te organiseren. Want de reglementering in het bioskoopwereldje laat niet toe dat verdere zaken ook gaan bezighouden met het vertonen van films. Rastelli kon bijvoorbeeld in Turnhout (waar hij ook het monopolie heeft) met succes protesteren tegen vertoningen die door Independent Film, een verdeler, georganiseerd waren. Maar tegen een vzw zoals 'Het Vervolg' kan Rastelli niet veel beginnen. Hij heeft dan maar zelf de concurrentie verzorgd: op de dag van de 'Nacht van de Wansmaak' organiseerde hij zijn 'première-avond'.

Boycot

Het is duidelijk wie er beter wordt van het 'Take 1'-project: Independent Film. Door zo'n festival worden de verliezen die uit de vete met Rastelli voortvloeien aanzienlijk beperkt. Maar de initiatiefnemers draaien op voor het verlies. Zij hebben al het werk gedaan, dragen ook het risico (en dat gaan ze voelen), maar het is Independent Film die zonder risico met een deel van de winst gaat lopen.

Het is bovendien twijfelachtig of er nog een 'Take 2' gaat komen. Super Club - de concurrent van Rastelli - bouwt namelijk een bioskoopkompleks aan de Bondgenotenlaan, dat volgend jaar klaar moet zijn. Daar zullen de films van Independent wel gedraaid worden, zodat er geen festival meer nodig is om deze films in Leuven te vertonen. Zonder de hulp van een verdeler, die toch niets te verliezen heeft, valt moeilijk in te zien hoe een kleine organisatie als 'Het Vervolg' een echt festival kan organiseren. Tenzij Independent Film, al dan niet samen met Rastelli (maar dat is wel heel erg onwaarschijnlijk), brood zou zien in de festivalformule. Daar zijn echter geen studenten meer voor nodig. Behalve natuurlijk als de kans op winst niet zo groot zijn, en er iemand bereid gevonden moet worden om voor de verliezen op te draaien.

Monique Claes
Luc Janssens

4 AGENDA

Maandag 16 oktober

- 17.00 u **EUROPESE WEEK** Officiële opening van de week door minister L. Tindemans. Lezing over 'De perspectieven van de EG na 1992 en de rol van het EP in de uitbouw van de toekomst van Europa', met een inleiding door prof. Delmartino, in Aud. Zeger Van Hee van de Rechtsfakulteit, Tiensestr. 41, org. Europakring.
20.30 u **KLAPSTUK** Jean-François Duroure danst La maison des plumes vertes, première voor België, in de Stadsschouwburg, ink. 200 tot 600, org. Stuc.
22.30 u **KLAPSTUK** Mal Pelo danst Quarere, coreografie: Maria Muñoz Guillen en Pep Ramis Sureda, in 1 Stuc, ink. 250/300, org. Stuc.

Dinsdag 17 oktober

- 16.00 u **KLAPSTUK** Ariejan Korteweg praat met Duroure, in 1 Stuc, 1e verd., ink. gratis, org. Stuc.
18.00 u **KLAPSTUK** Lijn 9, negen korte stukjes van negen verschillende kunstenaars, op lokaties verspreid over de stad, (het parkoers wordt met een bus afgelegd), totale duur: 4 uur en 20 min., ink. 250/300, org. Stuc.
19.30 u **STARTVERGADERING** Agalev-studenten Leuven, alle geïnteresseerden zijn welkom, in 1 Stuc (1e verd.), ink. gratis.
20.00 u **EUROPESE WEEK** Voordracht door Paul Koeck, winnaar van de Staatsprijs voor Toneel 1988. Hij zal voorlezen uit eigen werk en spreken over literatuur in het algemeen, L&W 08.16, Blijde Inkomstr. 21, org. Europakring.
20.30 u **TEATER** Ompjes kinderen speelt 'Pronto', poëzie-kabaret, in de Grote Aula, ink. 100/150, org. Ompjes.

Woensdag 18 oktober

- 13.00 u **KONCERT** Anthony Bailes (renaissance-luit), in de Justus Lipsiuszaal van het Erasmushuis, Blijde Inkomstr. 21, 8ste verd., ink. gratis.
15.00 u **UP** Ontmoeting met buitenlandse studenten, in de Hallen, Naamestr. 22, org. UP.
16.00 u **KLAPSTUK** Ariejan Korteweg praat met de jonge 'nog niet zo bekende' kunstenaars van Lijn 9, in 1 Stuc, 1e verd., ink. gratis, org. Stuc.
18.00 u **KLAPSTUK** Lijn 9, een bustocht langs negen creaties, totale duur: ruim 4 uur, ink. 250/300, org. Stuc.
18.15 u **UP**. Internationale viering in de Begijnhofkerk gevolgd door een gratis optreden van de Peruaanse groep Arusa, in het Groot Begijnhof, org. UP.
20.00 u **FILM** Dr. Babuse, der Spieler (Fritz Lang, 1922, Duitsland), stomme film over Babuse die aan het hoofd staat van een groep misdadigers. Hij weet een graal en diens vrouw in zijn macht te krijgen. De politie komt net op tijd om hen te redden, in 1 Studioke, Brabantconstr. 25, org. DAF.
20.00 u **DEBAT** over 'Brussel, hoofdstad van Europa en Vestigingsplaats van het EP'. Panelleden zijn EP-leden W. De Clercq, P. Staes en D. Prag, Vice-voorzitter van de Brusselse Executieve J. Chabert en Voorzitter van de 'European Business Coalition for Brussels' M. Geerinckx. Moderator is hoofdredacteur van Trends F. Crois. Aud. Zeger Van Hee, Tiensestr. 41, org. Europakring.
20.30 u **KLAPSTUK** Duroure danst Cosmo Nox, het speelt zich af in de wereld van science-fiction en stripverhalen van de ideale romantische liefde en de totale dadanonsens, in de Stadsschouwburg, ink. 200-600, org. Stuc.
20.30 u **KLAPSTUK** Wittgenstein Incorporated van Jan Ritsema en Johan Leysen, teater gebaseerd op drie kolleges van de Oostenrijkse filosoof Ludwig Wittgenstein, in 1 Stuc, ink. 300/250, org. Stuc.
24.00 u **FILM** Dr. Babuse, der Spieler (Fritz Lang), schetst de chaos in Duitsland na WO I en de gevolgen daarvan, in 1 Studioke, Brabantconstr. 25, org. DAF.

Donderdag 19 oktober

- 18.00 u **KLAPSTUK** Lijn 9, een bustocht langs negen creaties, totale duur: ruim 4 uur, ink. 250/300, org. Stuc.
19.00 u **UNIVERSITAIRE KONFERENTIE** Prof. H. De Dijn: 'Trouw en tolerantie. Beschouwingen over het eerbiedigen van de ander', in de Grote Aula van het Maria-Teresiakollege, ink. gratis.
20.00 u **KOORKONCERT** door het Kamerkoor 'De Muzeschool' - Oostende o.l.v. Philippe Benoit en m.m.v. Peter Pieters, orgel en Elisabeth Schollaert, hobo, in de Concertzaal Lemmensinstituut, Herestraat 53, 3000 Leuven, ink. 200/150, org. Koncertvereniging van het Lemmensinstituut.
20.00 u **FILM** Candy Mountain (Robert Frank en Rudy Wurlitzer), over een gewezen rock-ster op zoek naar een gitaarbouwer die de beschaving de rug heeft toegekeerd en onvindbaar wil blijven, in 1 Studioke, Brabantconstr. 25, org. DAF.
20.30 u **KLAPSTUK** Wittgenstein Incorporated van Jan Ritsema en Johan Leysen, regie Jan Ritsema, in 1 Stuc, ink. 300/250, org. Stuc.
24.00 u **FILM** Candy Mountain, met Tom Waits, in 1 Studioke, Brabantconstr. 25, org. DAF.

Vrijdag 20 oktober

- 16.00 u **KLAPSTUK** Ariejan Korteweg praat met Jan Ritsema en Johan Leysen, in 1 Stuc, ink. gratis, org. Stuc.
18.00 u **KLAPSTUK** Lijn 9, een bustocht langs negen creaties, totale duur: ruim 4 uur, ink. 250/300, org. Stuc.
20.30 u **KLAPSTUK** Wittgenstein Incorporated van Jan Ritsema en Johan Leysen, regie: Jan Ritsema, in 1 Stuc, ink. 300/250, org. Stuc.
20.30 u **KLAPSTUK C*** Astrakan brengt Anima, coreograaf Daniel Larrieu uit Frankrijk is met Anima voor het eerst in ons land te gast, in de Stadsschouwburg, ink. 200 tot 600, org. Stuc.

Zaterdag 21 oktober

- 16.00 u **KLAPSTUK** Ariejan Korteweg ontmoet Larrieu, de danspoëet uit Frankrijk, in 1 Stuc, ink. gratis, org. Stuc.
20.30 u **KLAPSTUK C*** Astrakan danst Anima, coreograaf Daniel Larrieu, in de Stadsschouwburg, ink. 200/600, org. Stuc.

Maandag 23 oktober

- 20.00 u **LEZING** 'Taalbeleidsaspecten van een overlevingsstrategie voor het Nederlands' door Koen Elst, in MSI 00.08, ink. gratis.
20.30 u **KLAPSTUK** De Kanadese groep Lalala Human Steps danst New Demons, het verhaal, zonder vaste structuur, hoe mensen willen en kunnen vliegen. Te Leuven zal deze voorstelling voor de laatste keer in Europa te zien zijn, in de Stadsschouwburg, ink. 200/600, org. Stuc.

TENTOONSTELLINGEN

- Paul Gees Oostvlaams kunstenaar, tot 19 november in galerij Transit, Tiensevest 39b, 3200 Leuven.
Leuven brandt 25-26 augustus 1914, tot 21 oktober in de Centrale Bib, op wekdagen van 9.00 tot 19.00 u.
Europalia in Leuven Werk van Tomioka Tessai (1836-1924), tot 3 december in het stedelijk museum, Savoyestraat 6, van 10 tot 12, van 14 tot 17 en van 19 tot 22.00 u.
Piet Gilles Leuvense kunstschilder, tot 31 oktober in de Centrale Bib, van 9 tot 19.00 u.